

Pál Róbert

A növényvilág számkivetettjei – a gyomok

Széchenyi István Gimnázium, Dunaújváros

2012. február 14.

www.meetthescientist.hu

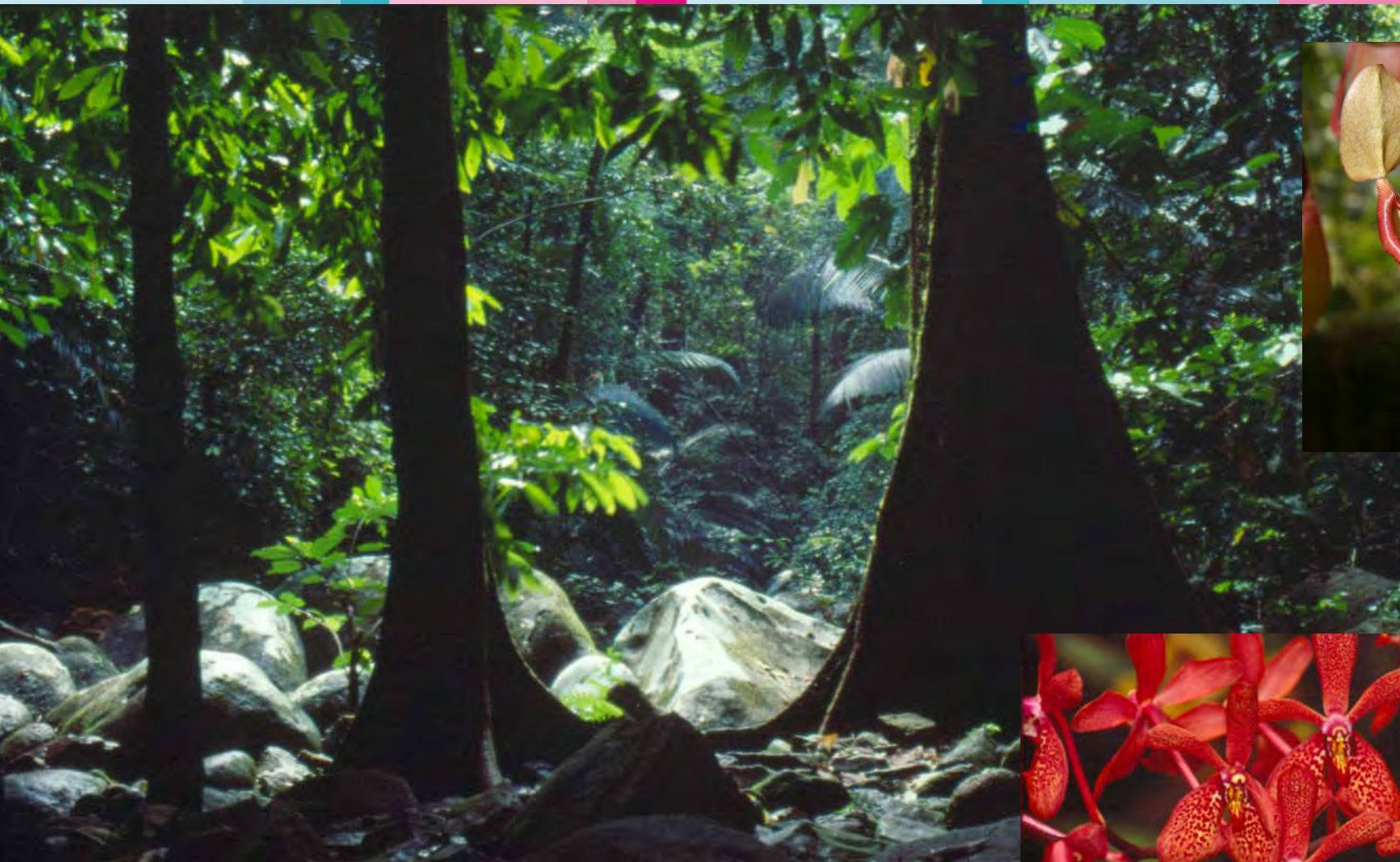
FULBRIGHT

Magas aranyvessző populációk biogeográfiai vizsgálata

GYOMNÖVÉNYEK

GYOMNÖVÉNYEK

Mit nevezünk gyomnövénynek ???

A gyom „*ott fordul elő, ahol nem kívánatos*”

ott fordul elő, ahol nem kívánatos

ott fordul elő, ahol nem kívánatos

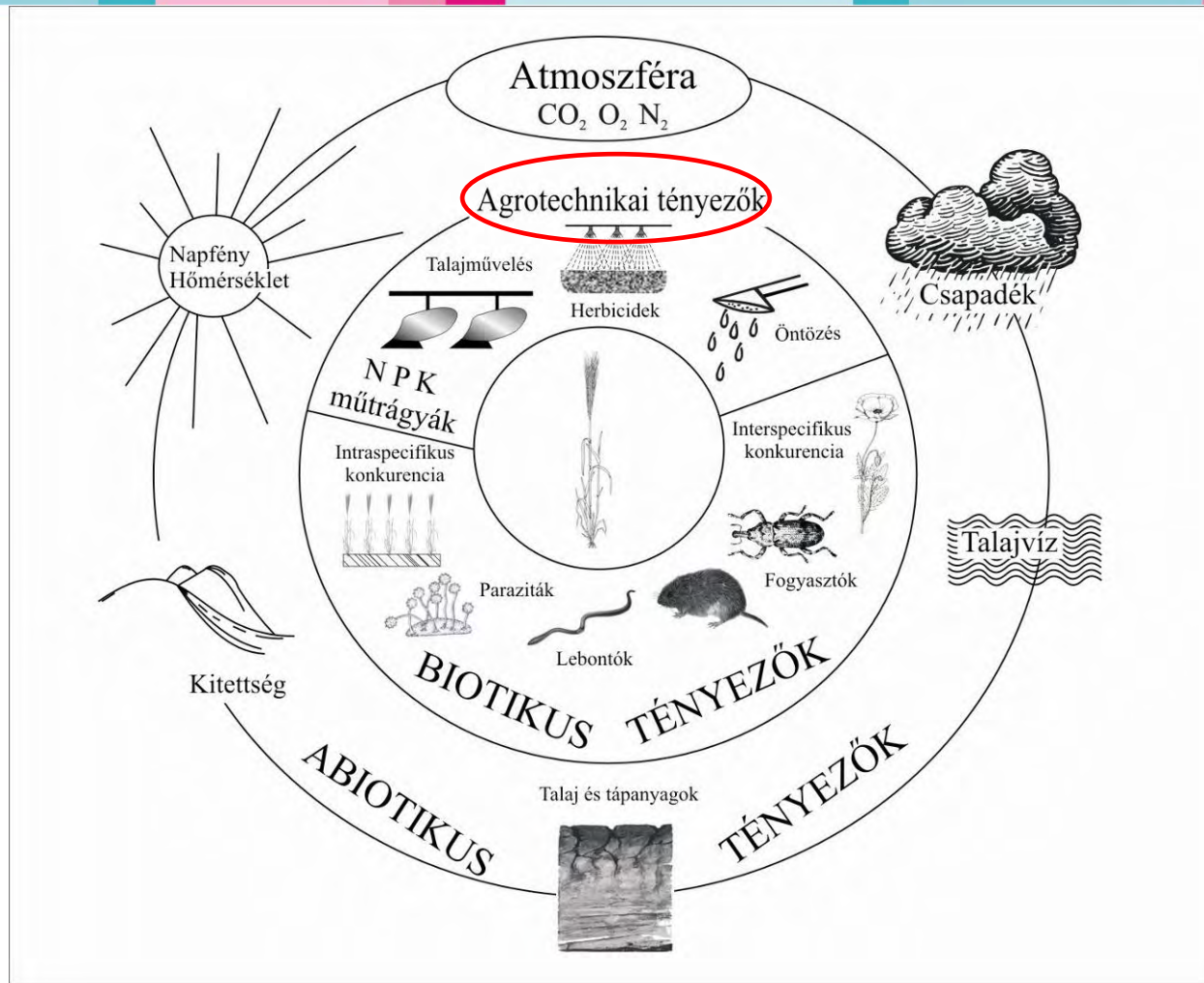
ott fordul elő, ahol nem kívánatos

ott fordul elő, ahol nem kívánatos

A szántóföldi élettérre ható környezeti tényezők

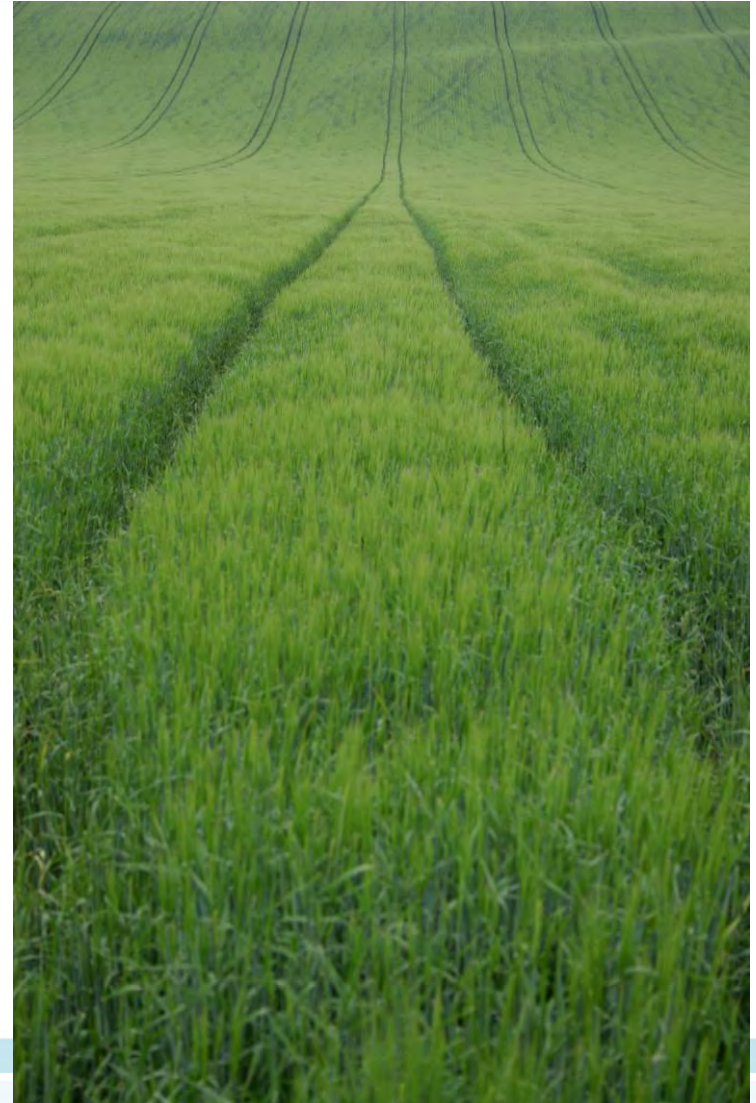
Az agrotechnika különböző fokozatai

Hagyományos művelésű szántó

Intenzív szántó

Az intenzív gazdálkodás jellemzői

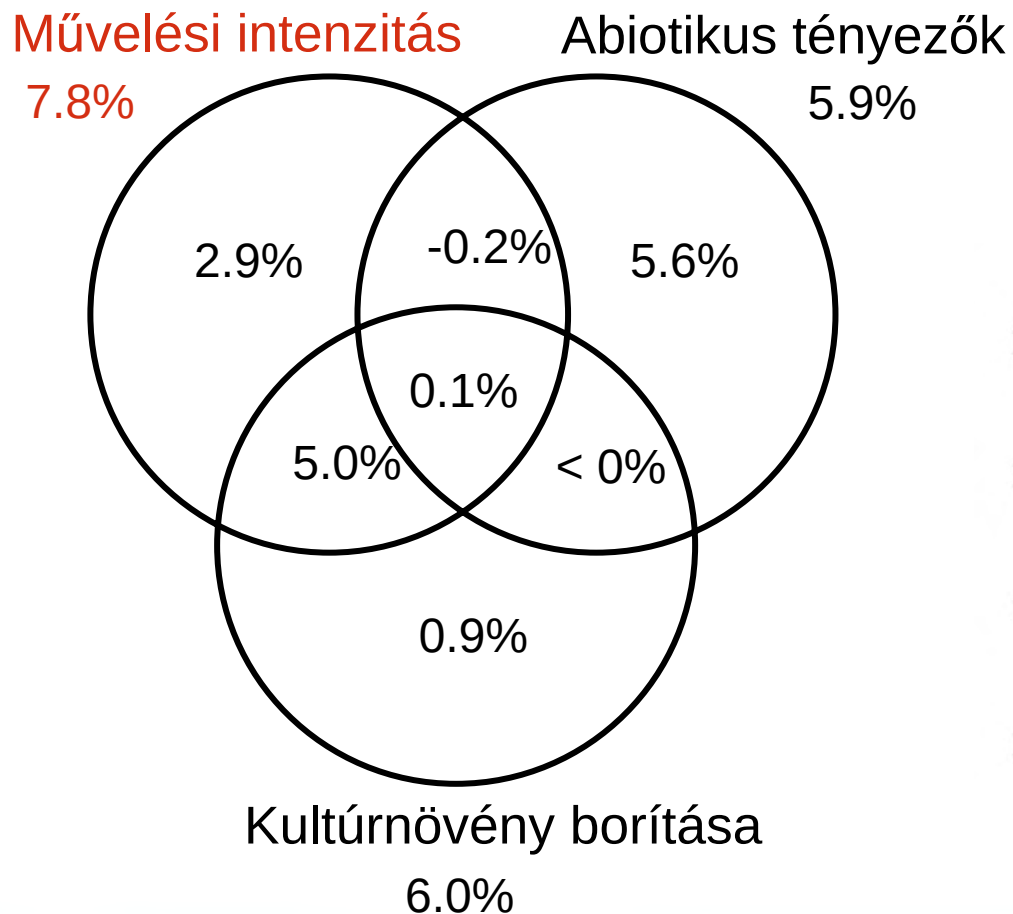
- Táblásítás
- Intenzív talajművelés
- Korai tarlóhántás
- Műtrágyázás
- Herbicidek alkalmazása
- Korszerű vetőmagtisztítási módszerek

**Élőhelyek diverzitásának csökkenése ,
életközösségek diverzitásának csökkenése**

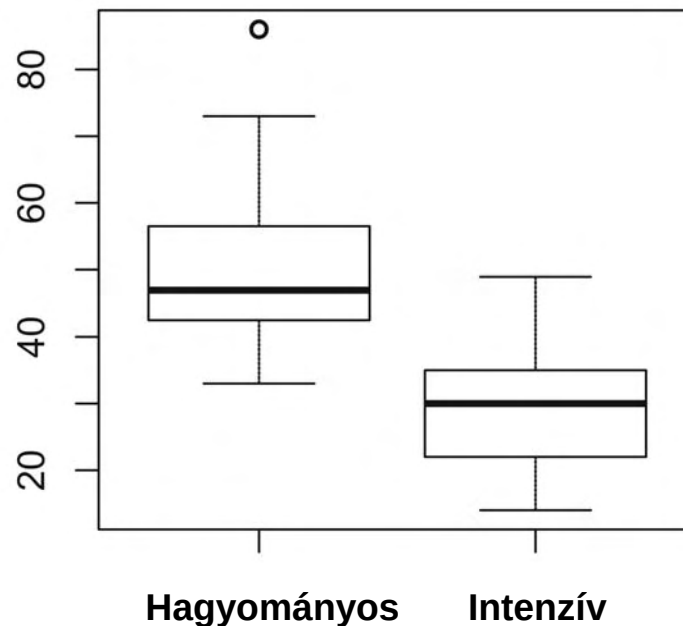
A vidéki táj struktúrájának és élőhelyi diverzitásának változása

A gyomkompozíciót és diverzitást meghatározó tényezők

A fajsza^mok alakulása egy táblán belül

Gyomnövények veszélyeztetettsége

943 potenciálisan gyomosító faj

- 11 kipusztult

Vetési müge

Berzenke

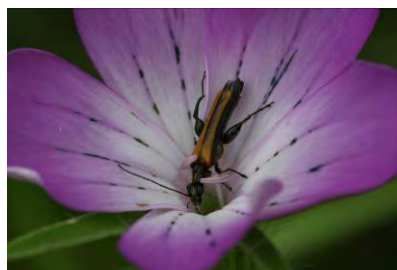

Szédítő vadóc

Bormustár

- 138 védett vagy szerepel a vörös listán

Konkoly

Nagy gombafű

*Háromszarvú
galaj*

Tükörvirág

Az intenzív művelés további hatásai

- Herbicidrezisztens biotípusok létrejötte

- A tarackos, rizómás, a szaporítógyökeres és a nagy magprodukciójú egyéves fajok dominanciája

Fenyércirok

Apró szulák

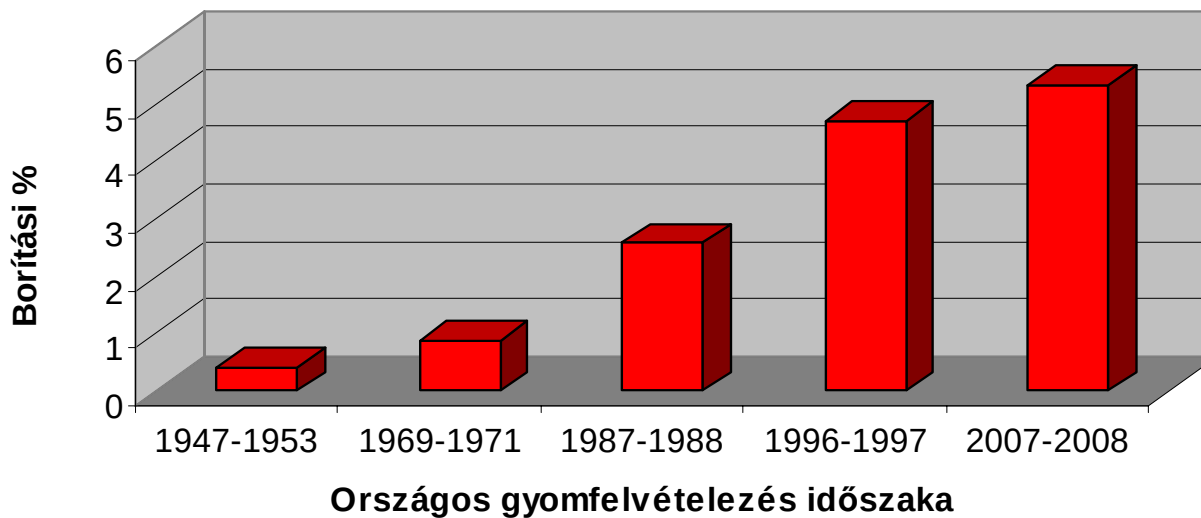
Gyomköles

Fakó muhar, Kakaslábfű

A parlagfű probléma

V. Országos Szántóföldi Gyomfelvételezés (2007-2008)

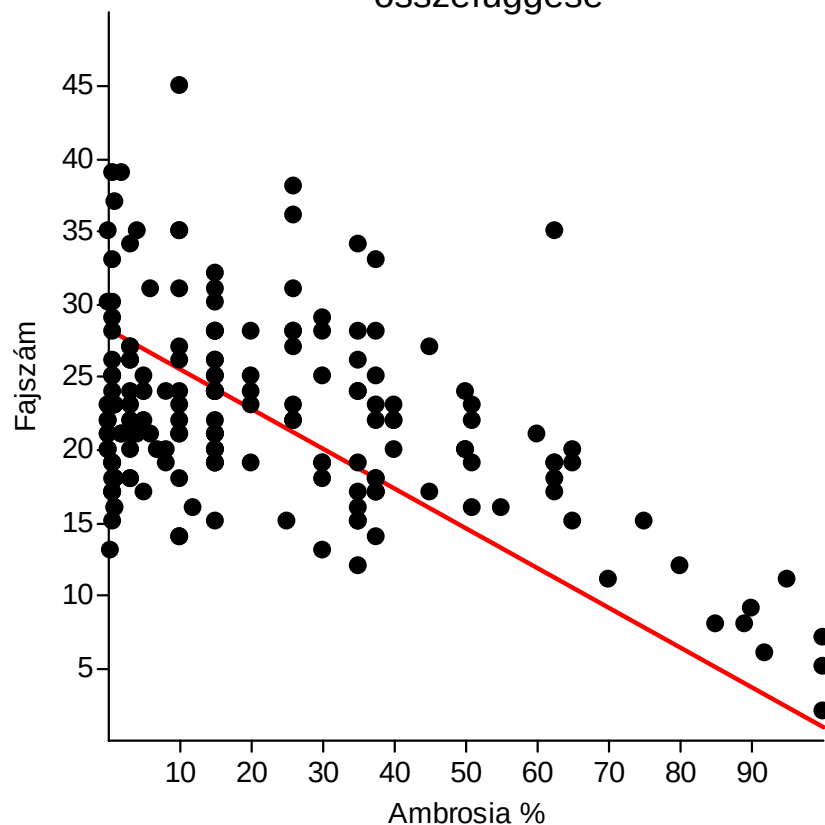
A parlagfű borítási adatainak alakulása a szántóföldi gyomfelvételezések során

A parlagfű probléma

- Nagy magprodukció
- Sokáig életképes magvak
- Allelopátiás hatás
- Jó regenerálódó képesség

A parlagfű borítása és a gyomok fajszámának összefüggése

Miért fontosak a gyomok IS?

- Biológiai sokféleség hordozói
- Fontos génforrások
- Jelentősek a növénynevelésben
- Modellek az evolúciókutatásban
- Korábbi korok élő reliktumai
- Mezőgazdasági kártételük mellett számos hasznuk van

A gyomok haszna

Indikátorszervezetek :

- **Talajszerkezet**

Homoki habszegfű

Homok jelző

Gumós lednek

Agyag jelző

A gyomok haszna

Indikátorszervezetek :

- Talajszerkezet
- **Talaj nedvességtartalom**

Nedvesség jelző

Szárazság jelző

A gyomok haszna

Indikátorszervezetek :

- Talajszerkezet
- Talaj nedvességtartalom
- **Talaj kémhatás**

Piros budavirág

Savanyúság jelző

Tüskés ördögbocskor

Bázikus talajokat jelző

A gyomok haszna

Indikátorszervezetek :

- Talajszerkezet
- Talaj nedvességtartalom
- Talaj kémhatás
- **Tápanyag ellátottság**

N-gazdagságot jelző

- Nitrogén

N-szegénységet jelző

A gyomok haszna

Indikátorszervezetek :

- Talajszerkezet
 - Talaj nedvességtartalom
 - Talaj kémhatás
 - **Tápanyag ellátottság**
- Kálium, Foszfát

Kálium jelző

Mezei tarsóka

Foszfát jelző

Piros árvacsalán

Hogyan óvhatjuk meg a veszélyeztetett gyomokat?

A veszélyeztetett fajok védelmének lehetőségei

1. Védett szántószegélyek létrehozása

- Szerződés a gazdákkal
- A terméskiesésért kompenzáció

A veszélyeztetett fajok védelmének lehetőségei

2. Vetett gyomnövényzónák

- Nyugat-Európa: speciális gyommagkeverék
- Veszélyes: az idegen gének bekerülése miatt

A veszélyeztetett fajok védelmének lehetőségei

3. Extenzív szántók fenntartása

- A gazdák ösztönzése a korábban alkalmazott művelésmód fenntartására
- Mútrágyák, növényvédő szerek, hektáronkénti alacsonyabb adagja

A veszélyeztetett fajok védelmének lehetőségei

4. Szegetális flórarezervátumok

- A veszélyeztetett fajok mesterséges fenntartása pl. nemzeti parkok területén
- Alkalmas kutatásokra is, valamint múzeumnként a régi korok gazdaságának bemutatására.

© Mesterházy Attila

5. Biogazdálkodás

- A növényvédő szerek kijuttatásának minimalizálása kedvezően befolyásolja a gyomok fajszerkezetét.

A veszélyeztetett fajok védelmének lehetőségei

6. Parlagoltatás

- Agrártúltermelés enyhítése és a szántóföldek ökológiai viszonyainak javítása érdekében
- Tartós parlagoltatás nem alkalmas a veszélyeztetett gyomfajok védelmére

Köszönöm a figyelmet!

www.meetthescientist.hu

